

Valtuustoaloite: Paikallisten yritysten huomioiminen kunnallisissa hankinnoissa

KVALT § 39

"Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Suomussalmen kunta tarkentaa hankintakäytäntöjään siten, että kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä.

Paikallisten yritysten tukeminen julkisissa hankinnoissa vahvistaa kunnan elinvoimaa, työllisyyttä ja taloudellista kestävyyttä. Kun hankinnat tehdään paikallisesti, veroeurot jäävät kiertämään kunnan sisälle ja tukevat yrittäjyyttä sekä palvelujen saatavuutta alueella. Tämä on erityisen tärkeää harvaan asutuissa kunnissa, kuten Suomussalmella, jossa jokaisella eurolla on merkitystä.

Aloitteemme tavoitteena on, että kunta:

1. Laatii ohjeistuksen pienhankintojen toteuttamisesta niin, että paikalliset toimijat huomioidaan ensisijaisesti aina, kun se on lain ja kunnan edun mukaista.
2. Hyödyntää sähköisiä ilmoituskanavia siten, että paikallisille yrityksille tiedotetaan hankinnoista aktiivisesti ja matalalla kynnyksellä. Elinvoimapalveluiden WhatsApp ryhmä "yrittäjähenkiset" toimisi hyvänä mallina. Myös kaikista Hilmassa olevista kilpailutuksista voi tiedottaa paikallisia yrityksiä, ettei kilpailutukset jäisi huomioimatta.
3. Seuraa ja arvioi hankinnoista tiedottamista sekä hankintojen paikallisuusastetta vuosittain ja raportoi siitä kunnanvaltuustolle.

Aloite ei ole ristiriidassa julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön kanssa, vaan perustuu hankintalain mahdollistamaan joustavuuteen kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa.

Pyydämme, että aloite käsitellään ja viedään eteenpäin tarkoituksenmukaisin toimenpitein.

Suomussalmella, 27.5.2025

Petteri Matero
Keijo Holappa
Ismo Juntunen
Sami Pihlajamaa
Eero Kemppainen"

Päätös

Valtuusto lähettää valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

KHALL § 167

Valmistelija

Hallintojohtaja Anniina Niemelä, 040 688 4499,
anniina.niemela@suomussalmi.fi

Valtuuston kokouksessa 27.5.2025 Petteri Matero, Keijo Holappa, Ismo Juntunen, Sami Pihlajamaa ja Eero Kemppainen jättivät valtuustoaloitteen koskien kunnallisia hankintoja ja paikallisia yrityksiä. Suomussalmen kunnan aloiteohjeistuksen mukaisesti kunnanhallitus lähettää aloitteen käsiteltäväksi eteenpäin. Jokaisesta aloitteen käsittelyvaiheesta lähetetään ote aloitteen tehneille.

**Kunnanjohtajan
esitys**

Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen teknisten palvelujen valmisteltavaksi.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

**Toimeksi
Tiedoksi**

Aloitteen tehneet, tekniset palvelut

2277/02.08.00/2025

TEKLA 22.01.2026 § 6

Valmistelija

Rakennuttajainsinööri Janne Laajoki, 044 777 3200, janne.laajoki@suomussalmi.fi ja tekninen johtaja Niina Kinnunen, 044 777 3380, niina.j.kinnunen@suomussalmi.fi

Tekniset palvelut on saanut valmisteltavaksi valtuustoaloitteen paikallisten yritysten huomioimisessa kunnallisissa hankinnoissa.

Suomussalmen kunnan pienhankintaohje päivitetään tämän vuoden aikana. Valtuuston hyväksymässä strategiassa on myös kirjaus, että huomioimme paikallisen palvelutuotannon hankinnoissa.

Suomussalmen kunnan ostolaskut vuoden 2024 osalta olivat kaikkiaan 21 794 487 €. Ostolaskuista n. 17 % (3 678 851 €) kohdentui sellaisille toimijoille, joiden kotipaikkana oli Suomussalmi. Kun huomioidaan Suomussalmi ja Kainuun muut kunnat lukema on jo hieman alle 30 %. Kainuun lähialueen kunnat huomioiden lukema nousee yli 35 % (7 688 829 €). Lisäksi ostolaskuista n. 2 % (395 777 €) kohdistui sellaisiin yrityksiin, joiden kotipaikka on laajennetun rajauksen ulkopuolella, mutta ne tuovat työpaikkoja Suomussalmelle. Ostolaskudata on julkisesti saatavilla Suomussalmen kunnan internetsivuilla.

Vastaukset aloitteeseen:

Kohta 1. Suomussalmen kunnan pienhankintaohje mahdollistaa jo nyt kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa joustavan menettelyn, jossa tarjous voidaan suunnata rajatulle joukolle osaavia toimijoita tai kohdentaa suoraan sellaiselle toimijalle, jolla on tehtävän edellyttämä osaaminen, resurssit ja markkinahintainen tarjonta.

Paikallisuutta voidaan huomioida vain hankintalain sallimissa puitteissa, eikä paikallisuutta voida käyttää valintaperusteena. Sen sijaan tarkoituksenmukaisuutta tukevat kriteerit – kuten saavutettavuus, toimitusvarmuus, tuoreus tai huollon ja varaosien läheisyys – voivat hankinnasta riippuen ohjata myös paikallisiin ja alueellisiin ratkaisuihin.

Kohta 2. Pienhankintojen osalta tarjoukset paikallisilta toimijoilta pyydetään yleensä sähköpostitse tai puhelimitse, eikä laajempi tiedottaminen ole perusteltua. Tässä menettelyssä lähtökohtana on se, että jo tarjouspyyntövaiheessa hankintayksiköllä on tiedossa toimijan kyky toteuttaa pyydetty palvelu.

Hankintajärjestelmässä julkaistavista kilpailutuksista voidaan kuitenkin tiedottaa myös erillisten kanavien, kuten yrittäjäjärjestöjen WhatsApp ryhmän kautta. Kunta ei kuitenkaan voi taata, että tieto tavoittaa kaikki mahdolliset paikalliset toimijat, vaan tämä edellyttää myös toimijoiden omaa aktiivista tiedotuskanavien seurantaa ja oman toimintansa markkinointia.

Kunta sitoutuu kehittämään hankinnoista tiedottamistaan yhteistyössä yrittäjäyhteisön kanssa.

Kohta 3. Vuoden 2024 ostolaskudatassa on 25 622 tapahtumariviä, ja nykyinen käsittely on pääosin manuaalista. Ostolaskudatan perusteella tehty paikallisuusjaottelu antaa suuntaa antavan kokonaiskuvan, mutta sitä ei sellaisenaan voida käyttää tarkkaan vuosittaiseen seurantaan.

Datan rakenteen vuoksi yritysten kotipaikkaa ei voida automaattisesti eritellä ja alussa esitetyn kaltaisen jaottelun tekeminen manuaalisesti vie kohtuuttomasti työaikaa. Lukuihin sisältyy myös erät, joita ei voida tulkita suoriksi hankinnoiksi (esim. rahoituserät, useammalle vuodelle jakautuvat hankkeet, muodolliset kotipaikkatiedot).

Vuosittaista raportointia voidaan harkita siinä vaiheessa, kun käytössä on työkalu – esimerkiksi tekoälyyn perustuva luokittelu – joka pystyy tekemään jaottelun automaattisesti. Kunta voi myös esittää kotipaikkatiedon parantamista tulevaksi kehityskohteeksi hankintajärjestelmälle

**Teknisen johtajan
esitys**

Tekninen lautakunta päättää antaa aloitteeseen vastauksen esityslistatekstin mukaisesti.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

**Toimeksi
Tiedoksi**

Kunnanhallitus
Aloitteen tehneet
Tekniset palvelut